

## Huvudman

Strömsunds kommun  
[kommun@stromsund.se](mailto:kommun@stromsund.se)

## Ärendet

Tillsyn av grundskolan Centralskolan Hoting i Strömsunds kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 2 juni 2023

---

## Beslut

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Strömsunds kommun en anmärkning avseende brister rörande språkval. Strömsunds kommun ska senast **torsdag den 9 november 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

## Om ärendet

Skolinspektionen genomförde under vårterminen 2023 en tillsyn av Centralskolan Hoting i Strömsunds kommun. Skolinspektionen beslutade den 2 juni 2023 att förelägga Strömsunds kommun att avhjälpa konstaterad brist genom att erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska som språkval.

Strömsunds kommun har den 28 augusti 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och ytterligare skriftväxling har ägt rum.

## Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar enligt 2 kap. 8 § skollagen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten.

### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Strömsunds kommun har uppgett att eleverna fått välja mellan franska, tyska och spanska som språkval.

I årskurs 7 har tio elever valt spanska och två elever tyska. Då skolan nu lyckats rekrytera en lärare i spanska startas en grupp i spanska i årskurs 7 höstterminen 2023, vilket innebär att Centralskolan Hoting erbjuder spanska och tyska som språkval under läsåret 2023/24. Eleverna i årskurs 6 kommer att få prova på både spanska och tyska under läsåret 2023/24.

Strömsunds kommun är en stor kommun med många små skolenheter utspridda i kommunen, vilket gör det mycket svårt att rekrytera språklärare till alla skolenheter. Huvudmannen ser därför över en fjärrlösning inför kommande läsår.

### **Rättslig reglering**

#### Språkval

Enligt 10 kap. 4 § andra stycket skollagen ska moderna språk erbjudas varje elev inom ramen för språkval.

Av 9 kap. 5 § skolförordningen (2011:185) framgår att huvudmannen som språkval ska erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Huvudmannen ska sträva efter att därutöver erbjuda andra språk.

Enligt 9 kap. 6 § skolförordningen får en elev i stället för ett språk som erbjudits enligt 5 § välja något av följande språk som språkval: 1. det språk som eleven ska erjudas modersmålsundervisning i, 2. svenska eller svenska som andraspråk, 3. engelska eller 4. teckenspråk.

Av 9 kap. 7 § skolförordningen framgår att huvudmannen inte är skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval om färre än fem elever väljer språket.

#### Timplan

Av 10 kap. 5 § tredje stycket skollagen framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan).

Av 9 kap. 3 § skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen. Av timplanen framgår att eleverna i grundskolan ska få 48 timmar språkval i mellanstadiet och 272 timmar språkval i högstadiet.

I förarbetena till bestämmelserna om en stadiindelad timplan (prop. 2016/17:143 s. 18 f.) anges att den tidigare timplanen i grundskolan gjorde det möjligt för en huvudman att avgöra om eleverna skulle erbjudas undervisning i moderna språk inom ramen för språkval från årskurs 6 eller årskurs 7. Det har i vissa situationer resulterat i att elever i samband med skolbyten inte getts möjlighet till undervisning i moderna språk inom ramen för språkval på den nya skolan, eftersom de inte påbörjat sådan undervisning i årskurs 6. Som framgått av avsnitt 4 kan möjligheten till språkval ha betydelse i samband med att en elev söker till ett nationellt program i gymnasieskolan. När det gäller möjligheten till undervisning i moderna språk inom ramen för språkval gör regeringen bedömningen att förslaget i promemorian som innebär att eleverna ska erbjudas sådan undervisning med 48 timmar i mellanstadiet bör genomföras. Det medför att undervisningen ska påbörjas senast i årskurs 6 och därmed minskas risken att det uppstår situationer där en elev nekas sådan undervisning i samband med skolbyten. Med en stadiindelad timplan kommer ett skolbyte således ytterst sällan att leda till att eleven riskerar att gå miste om meritpoäng vid urval till gymnasieskolans nationella program. En stadiindelad timplan kan vidare förväntas bidra till att skolbyten inte riskerar att orsaka att eleverna går miste om undervisningstimmar eller medföra extrastudier, jämfört med den ej stadiindelade timplanen, och därmed underlättas skolbyten.

### Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer inledningsvis att Centralskolan Hoting följt Skolinspektionens föreläggande och avhjälpt tidigare konstaterad brist genom att erbjuda tyska och spanska som språkval under läsåret 2023/24.

Skolinspektionen bedömer dock att det utgör en brist att eleverna i årskurs 6 inte fått välja ett modernt språk som språkval, då eleverna istället kommer att få prova på att läsa såväl spanska som tyska under läsåret 2023/24. Bestämmelserna om språkval ger eleverna möjlighet att välja att läsa ett modernt språk som språkval från och med årskurs 6, och så länge minst fem elever valt ett språk är huvudmannen skyldig att anordna undervisning i ett språk som erbjudits som språkval. Språkvalet ska göras inför årskurs 6, och en elev som valt att läsa ett modernt språk som språkval ska få den undervisningstid som framgår av timplanen för mellanstadiet i det valda språket. Det saknas således möjlighet att skjuta upp elevernas möjlighet att välja ett modernt språk som språkval genom att låta eleverna prova på fler än ett språk under årskurs 6.

### Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 11 § skollagen tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten. Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Strömsunds kommuns verksamhet vid Centralskolan Hoting uppfyller inte författningarnas krav vad gäller språkval. Utredningen visar emellertid att huvudmannen har följt Skolinspektionens tidigare föreläggande och avhjälpt den då konstaterade bristen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen den nu konstaterade bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Strömsunds kommun en anmärkning.

Beslutet har fattats av juristen Elina Axelsson.

Juristen Ellen Kalman har varit föredragande i ärendet.